

TÁC ĐỘNG CỦA HỘI NHẬP QUỐC TẾ ĐẾN GIÁ TRỊ LỐI SỐNG DÂN TỘC VIỆT NAM HIỆN NAY

★ TS HOÀNG THỊ KIM OANH

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

● **Tóm tắt:** Hội nhập quốc tế đã và đang có những tác động lớn đến đời sống tinh thần, lối sống của cộng đồng người Việt. Bên cạnh những tác động tích cực, làm phong phú thêm giá trị lối sống dân tộc, tiến trình hội nhập cũng đem lại những hệ lụy tiêu cực, làm tha hóa những giá trị lối sống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam. Nhận thức rõ vấn đề này để chủ động phát huy những tác động tích cực, hạn chế những tác động tiêu cực nhằm bảo vệ, gìn giữ, phát triển giá trị lối sống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam trong bối cảnh hội nhập có ý nghĩa rất quan trọng.

● **Từ khóa:** Lối sống dân tộc; hội nhập quốc tế; giá trị lối sống.

1. Mở đầu

Lối sống dân tộc được hiểu là toàn bộ những cách thức sinh sống, phương thức sinh hoạt, lao động sản xuất, lối ứng xử, giao tiếp giữa con người với con người, cách thức hưởng thụ văn hóa, nghệ thuật, hành vi thẩm mỹ, đạo đức,... của một cộng đồng xã hội trong những giai đoạn lịch sử nhất định, phản ánh mối quan hệ giữa con người với con người, con người với tự nhiên và mối quan hệ giữa con người với chính bản thân mình. Lối sống chính là một bộ phận của đời sống tinh thần, là hình thức biểu đạt, thể hiện của văn hóa mỗi quốc gia, vùng miền, dân tộc, đồng thời thể hiện đậm nét đặc trưng riêng của mỗi cộng đồng, quốc gia. Với tư cách là một bộ phận của đời sống tinh thần, lối sống dân tộc luôn chịu tác động, ảnh hưởng mạnh mẽ của đời sống vật chất xã hội, hoàn cảnh tự nhiên, bối cảnh lịch sử xã hội, đặc

điểm, điều kiện phát triển kinh tế - xã hội của mỗi quốc gia trong những giai đoạn lịch sử khác nhau.

Lối sống dân tộc Việt Nam được hình thành, phát triển trong suốt chiều dài lịch sử ngàn năm dựng nước và giữ nước của dân tộc, thấm thấu, kết tinh và khắc họa đậm nét văn hóa truyền thống của dân tộc với rất nhiều những giá trị tốt đẹp mang đầy tính nhân văn, nhân đạo của dân tộc như: tình yêu quê hương đất nước, tinh thần tự lực, tự cường, cần cù, chịu khó trong lao động; lối sống giản dị mộc mạc, gắn kết cộng đồng, sẻ chia, tương thân tương ái, uống nước nhớ nguồn; cách ứng xử tinh tế, bao dung, vị tha, nhân ái, trọng nghĩa, trọng tình, có tôn ti trật tự; đề cao chân, thiện, mỹ,... Những giá trị lối sống tốt đẹp ấy của dân tộc không chỉ góp phần tạo nên bản sắc văn hóa tốt đẹp riêng có của người Việt Nam mà còn

đã và đang hấp dẫn, thu hút sự mến mộ, tin yêu, tôn trọng, nể phục của cộng đồng quốc tế, trở thành một nguồn sức mạnh mềm quan trọng thúc đẩy tiến trình phát triển bền vững đất nước theo những mục tiêu cao đẹp đã đề ra. Tuy nhiên, trước những thay đổi của điều kiện, bối cảnh lịch sử - xã hội, đặc biệt là kể từ khi nước ta thực hiện mở cửa và đẩy mạnh hội nhập quốc tế sâu rộng, giá trị lối sống dân tộc Việt Nam cũng chịu nhiều tác động, biến đổi mạnh mẽ theo cả chiều hướng tích cực và tiêu cực.

2. Nội dung

2.1. Những tác động tích cực của hội nhập quốc tế đến giá trị lối sống dân tộc Việt Nam

Quá trình mở cửa hội nhập quốc tế không chỉ đem đến cho nước ta những cơ hội tốt để thúc đẩy tiến trình phát triển đất nước theo những mục tiêu cao đẹp: dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, mà còn mang lại những tác động, ảnh hưởng tích cực không nhỏ đối với sự biến đổi giá trị lối sống dân tộc Việt Nam.

Thứ nhất, hội nhập quốc tế tạo cơ hội để thực hiện chuyển đổi, phát triển nền kinh tế, từ đó giúp hình thành những giá trị lối sống của bối cảnh thời đại mới theo chiều hướng tiến bộ, hiện đại, văn minh.

Những năm qua, tiến trình hội nhập quốc tế đã giúp Việt Nam có cơ hội gia tăng hợp tác liên kết, thu hút các nguồn lực từ nhiều quốc gia cho thúc đẩy nền kinh tế phát triển, kéo theo sự thay đổi phát triển mạnh mẽ, toàn diện

đời sống vật chất, tinh thần, văn hóa, xã hội... của cộng đồng người Việt. Chính sự thay đổi của đời sống vật chất, điều kiện kinh tế - xã hội ngày càng khá giả ấy đã khiến người Việt Nam có những thay đổi về cách sống, lối sinh hoạt, hành vi ứng xử, giao tiếp, cũng như cách thức tiêu dùng của cải xã hội, sáng tạo, hưởng thụ đời sống thẩm mỹ, văn hóa nghệ thuật,... Khi có đời sống vật chất đủ đầy, sung túc hơn, không quá vương bận với những nỗi lo vật chất đời thường, con người sẽ có điều kiện và hình thành nhu cầu quan tâm đến những giá trị đạo

đức lớn lao, cao đẹp, nhân văn hơn, có lối tư duy, cách sống cởi mở, thoáng đạt, lối giao tiếp, ứng xử, cách thức sáng tạo, hưởng thụ văn hóa nghệ thuật, thẩm mỹ... ngày càng tiến bộ, văn minh, hiện đại. Chẳng hạn như: lối sống sẻ chia, yêu thương con người, sống có trách nhiệm với cộng đồng,

mong muốn tham gia đóng góp cống hiến ngày càng nhiều cho cộng đồng, nhân loại, không vì lợi ích cá nhân mà xâm hại lợi ích của xã hội, sẵn sàng đi đến những địa bàn khó khăn để hỗ trợ người dân nâng cao dân trí, xóa đói giảm nghèo, chăm sóc sức khỏe sinh sản, thực hiện các hoạt động bảo vệ môi trường sinh thái, gìn giữ sự bình yên và an toàn cho mọi người,...

Quá trình hội nhập cũng giúp Việt Nam thực hiện chuyển đổi nền kinh tế chủ yếu dựa vào sản xuất nông nghiệp với quy mô nhỏ lẻ, manh mún, lạc hậu, sang nền sản xuất công nghiệp với quy mô ngày càng lớn, trình độ khoa học công nghệ ngày càng cao, đi kèm với đó là sự

hình thành, phát triển nền kinh tế hàng hóa, kinh tế thị trường. Quá trình đó đã dần hình thành lối sống, tác phong sinh hoạt, lao động, hành vi ứng xử, giao tiếp,... của nền văn minh công nghiệp như tư duy nhanh nhạy, quyết đoán, linh hoạt, sáng tạo, năng động, coi trọng hiệu quả, tác phong nhanh nhẹn, chuyên nghiệp, tính tổ chức kỷ luật, tôn trọng pháp luật, tinh thần liên kết, hợp tác, phối hợp chặt chẽ trong lao động, lối giao tiếp, ứng xử cởi mở, văn minh, lịch thiệp; cách thức sáng tạo, hưởng thụ văn hóa, thẩm mỹ, nghệ thuật cũng được thay đổi, phát triển theo chiều hướng ngày càng tiến bộ, văn minh,...

Thứ hai, hội nhập quốc tế giúp bồi đắp, làm phong phú thêm giá trị lối sống dân tộc Việt Nam bằng những giá trị lối sống tốt đẹp của nhân loại.

Khi tham gia tiến trình hội nhập, Việt Nam có cơ hội mở rộng quan hệ hợp tác, tiếp cận, giao lưu với các nền văn hóa từ nhiều quốc gia, trên khắp các châu lục. Mỗi quốc gia đều có những giá trị văn hóa, lối sống truyền thống mang những bản sắc riêng, vô cùng đa dạng, phong phú, đặc biệt là những quốc gia có nền văn hóa lâu đời, kết tinh rất nhiều những giá trị tinh hoa văn hóa đặc sắc như Hy Lạp, Ai Cập, Tây Ban Nha, Pháp, Ý, Trung Quốc, Ấn Độ,... Nhờ đó, cộng đồng người Việt Nam có cơ hội được giao lưu, tiếp xúc với nhiều nền văn hóa tiên tiến, cũng như những giá trị lối sống văn minh, hiện đại, từ đó có thể tiếp nhận, thẩm thấu, làm giàu thêm giá trị lối sống truyền thống của dân tộc bằng những giá trị lối sống đa dạng, phong phú, văn minh, tiến bộ, hiện đại của nhân loại. Chẳng hạn như cách sống cởi mở, khoáng đạt, linh hoạt; phong cách giao tiếp, ứng xử tự tin, lịch thiệp; nếp sống văn minh, tôn trọng tự do cá nhân, tôn

trọng lợi ích chân chính và phẩm giá con người; lối sống tự chủ, tự lập, có trách nhiệm với cộng đồng, coi trọng hòa bình, hữu nghị, tự do, dân chủ, công bằng, bình đẳng, lên án mọi sự kỳ thị, phân biệt đối xử về sắc tộc, giới tính, tôn giáo; cách thức sáng tạo, thụ hưởng các giá trị văn hóa, nghệ thuật, thẩm mỹ ở trình độ cao, văn minh, hiện đại,...

Cũng thông qua tiến trình hội nhập, hợp tác gắn kết với nhiều quốc gia có nền văn hóa, văn minh công nghiệp phát triển hiện đại, người Việt Nam cũng dần được ảnh hưởng, tiếp nhận và học theo lối sống coi trọng hành động và hiệu quả thực tế; Cách sống có trách nhiệm, có đạo đức nghề nghiệp, tác phong khẩn trương, năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám mạo hiểm, chấp nhận khó khăn thử thách để đạt mục tiêu; Có ý chí, khát khao được lao động, cống hiến, khẳng định năng lực của bản thân và dám chịu trách nhiệm về những việc mình làm; Thích ứng nhanh nhạy với sự biến đổi của thực tại, có ý thức kỷ luật lao động, coi trọng bảo vệ môi trường sinh thái trong quá trình lao động sản xuất cũng như trong đời sống hàng ngày,...

Những giá trị lối sống mới được tiếp nhận, hình thành, phát triển trong quá trình hội nhập đã và đang làm giàu thêm giá trị lối sống truyền thống tốt đẹp của dân tộc, góp phần gia tăng sức hấp dẫn, thu hút của nền văn hóa Việt Nam, gia tăng sức mạnh mềm quốc gia, từ đó thúc đẩy tiến trình hiện thực hóa mục tiêu phát triển bền vững của đất nước.

Thứ ba, hội nhập quốc tế giúp “làm mới” những giá trị lối sống truyền thống dân tộc theo chiều hướng tiến bộ, văn minh, hiện đại.

Trong tiến trình lịch sử xã hội, nhiều giá trị sống cao đẹp vừa tồn tại lâu dài, vừa mang tính lịch sử - cụ thể, chúng được hình thành, vận

động, biến đổi trong những giai đoạn lịch sử nhất định, dưới tác động của nhiều yếu tố. Có những lối sống trong giai đoạn, thời kỳ này được coi là giá trị, chuẩn mực, nhưng ở giai đoạn, thời kỳ khác lại không phải vậy. Sự thay đổi của bối cảnh hiện thực, của những điều kiện sinh hoạt vật chất,... sẽ làm biến đổi giá trị lối sống dân tộc, trong đó, một số giá trị không còn phù hợp có thể dần “biến mất”, đồng thời nhiều giá trị lối sống cũ được “làm mới”, bổ sung, phát triển cho phù hợp hơn.

Thực tế cho thấy, tiến trình hội nhập quốc tế đã và đang giúp thay đổi, “làm mới” những giá trị lối sống truyền thống của dân tộc Việt Nam theo chiều hướng tiến bộ, văn minh. Khi tiếp cận, giao lưu với các nền văn hóa tiên tiến, hiện đại, văn minh trên thế giới, học được những điều hay, điều tốt, tiến bộ, văn minh trong cách sinh hoạt, lao động, giao tiếp, ứng xử,... của các dân tộc khác, cộng đồng người Việt có dịp nhìn nhận, đánh giá lại những giá trị lối sống truyền thống và dần có sự điều chỉnh, thay đổi, “làm mới” những giá trị ấy, lồng ghép, hòa quyện những giá trị lối sống tiến bộ, văn minh của nhân loại vào giá trị lối sống truyền thống dân tộc. Quá trình đó đã giúp bồi đắp, thẩm thấu những giá trị nhân văn, tiên tiến, hiện đại của nhân loại, “thổi hơi thở” của thời đại mới cho những giá trị lối sống mang đậm bản sắc truyền thống tốt đẹp của dân tộc, giúp cho những giá trị ấy phù hợp hơn với bối cảnh hiện thực mới và tâm lý cộng đồng. Chẳng hạn như, giá trị lối sống truyền thống của dân tộc Việt Nam là gắn kết, coi trọng “tình làng nghĩa xóm”, “người trong một nước phải thương nhau cùng”,... Song trong bối cảnh thời đại mới, lối sống đẹp không chỉ dừng ở sự yêu thương, quan tâm, sẻ chia với những người cùng làng, xã, dân tộc theo kiểu “cục bộ địa phương” mà được phát

triển, làm mới trở thành lối sống gắn kết, yêu thương con người, nhân loại nói chung, không phân biệt, kỳ thị dân tộc, vùng miền, quốc gia, sắc tộc, quan tâm đến lợi ích chung của cộng đồng, nhân loại,... Hay, giá trị lối sống truyền thống dân tộc là cách sống giản dị, đơn giản, lối ứng xử mộc mạc, chân tình... đã được biến đổi trong bối cảnh thời đại mới là lối sống biết hưởng thụ đúng đắn, hợp lý những giá trị đời sống vật chất, tinh thần ngày càng đa dạng, phong phú, tiến bộ, văn minh, hiện đại của nhân loại; tôn trọng lợi ích cá nhân chính đáng, không đánh đồng người giàu, có đời sống vật chất cao là xấu; lối ứng xử, giao tiếp chân thành nhưng văn minh, lịch thiệp, thấu hiểu, sẻ chia, tôn trọng văn hóa vùng miền, quốc gia, dân tộc... Quá trình hội nhập cũng giúp làm mới, hiện đại hóa cách thức sáng tạo, thưởng thức, hưởng thụ văn hóa, nghệ thuật, thẩm mỹ, thời trang, ẩm thực... của dân tộc, hòa quyện, kết hợp giữa yếu tố hiện đại với yếu tố truyền thống, tạo nên màu sắc tươi mới, sức sống mới cho những giá trị lối sống truyền thống như: sáng tạo ra những tác phẩm nghệ thuật, âm nhạc, hội họa, thời trang... vừa mang âm hưởng, bản sắc của giá trị lối sống truyền thống dân tộc nhưng được làm mới, hiện đại hơn, mang những dấu ấn của lối sống nhân loại tiến bộ, văn minh, phù hợp hơn với thị hiếu của cộng đồng và bối cảnh đời sống mới. Kể cả những giá trị lối sống truyền thống như sự hiếu thuận, lối ứng xử hiếu kính, quan hệ nam nữ, vợ chồng,... cũng có những thay đổi không nhỏ trong bối cảnh hội nhập. Không phải hiếu thuận là cha mẹ bảo sao làm vậy, hiếu kính là không được làm trái ý người bề trên, vợ phải phục tùng chồng,... Trong bối cảnh thời đại mới, những giá trị cốt lõi, chuẩn mực của sự hiếu thảo... vẫn là yêu thương, kính trọng cha

mẹ, người bề trên..., nhưng ai cũng có quyền tự do cá nhân, có quyền được yêu thương, chăm sóc, được bày tỏ chính kiến, phản đối những sự đối xử bất công, được sinh hoạt, lao động, giao tiếp xã hội bình đẳng. Những giá trị chuẩn mực cũ như nam giới là chủ, phụ nữ phải theo chồng, phải thủ tiết khi chồng mất,... đã không còn phù hợp, và dần được thay đổi, làm mới trong bối cảnh thời đại mới, đề cao vai trò bình đẳng của người phụ nữ so với nam giới, vợ chồng cùng yêu thương, tôn trọng nhau, cha mẹ tôn trọng con cái,...

2.2. Những tác động tiêu cực của hội nhập quốc tế đến giá trị lối sống dân tộc Việt Nam

Bên cạnh những ảnh hưởng tích cực, tiến trình hội nhập quốc tế cũng đưa lại nhiều tác động tiêu cực, ảnh hưởng đến sự biến đổi giá trị lối sống dân tộc Việt Nam, trong đó biểu hiện rõ nét nhất là ở những nội dung sau:

Thứ nhất, hội nhập quốc tế làm gia tăng nguy cơ băng hoại, xói mòn, tha hóa, xuống cấp, phai nhạt nhiều giá trị lối sống tốt đẹp của dân tộc.

Quá trình mở cửa hội nhập bên cạnh việc tiếp nhận, lan tỏa những giá trị lối sống tiến bộ, nhân văn, hiện đại của nhân loại từ nhiều quốc gia thì cũng kéo theo sự tràn vào, lây lan những lối sống lai căng dị hợm, lố lăng, phản văn hóa, không phù hợp với thuần phong mỹ tục của dân tộc. Thông qua tiến trình hội nhập, người Việt Nam được biết đến sự phát triển mạnh mẽ về kinh tế – xã hội, đời sống vật chất, tinh thần phong phú, hiện đại muôn màu muôn sắc ở nhiều quốc gia trên thế giới. Chứng kiến cuộc sống vật chất đủ đầy, đời sống tinh thần, xã hội “tự do”, “phóng khoáng”, “cởi mở” ở nhiều nước phương Tây, đã khiến nhiều người bị choáng ngợp và muốn chạy theo, học theo. Từ đó hình thành lối sống đề cao, coi trọng, ham mê vật chất quá mức, thích ăn chơi sa đọa, đắm

mê dục vọng trụy lạc, lối sống cá nhân vị kỷ, thích tự do, thích hưởng thụ, lười lao động; thờ ơ, vô cảm, không quan tâm đến cộng đồng, xã hội, kể cả người thân ruột thịt, không quan tâm đến vận mệnh đất nước,... Thậm chí, để thỏa mãn nhu cầu, lợi ích vật chất tầm thường vị kỷ, họ sẵn sàng bất chấp tất cả, chà đạp lên lợi ích, phẩm hạnh, kể cả tước đoạt sinh mạng của người khác, xâm hại lợi ích cộng đồng, bán rẻ cả lợi ích quốc gia, dân tộc,... Lối sống phản văn hóa ấy đã đi ngược lại những giá trị lối sống truyền thống tốt đẹp của dân tộc, lấn át, làm băng hoại, xói mòn, tha hóa, phai nhạt nhiều giá trị lối sống truyền thống tốt đẹp của dân tộc như lối sống giản dị, tiết kiệm, tình nghĩa gắn kết cộng đồng, yêu thương sẻ chia, tình làng nghĩa xóm, tương thân tương ái, trọng nghĩa trọng tình,...

Quá trình hội nhập cũng làm cho những truyền thống ứng xử văn hóa, giao tiếp hiếu kính, hiếu thuận, tôn sư, trọng đạo, uống nước nhớ nguồn, đền ơn đáp nghĩa,... bị chà đạp, phai nhạt trước tình trạng ngày càng gia tăng lối hành xử, ứng xử ích kỷ, vô văn hóa, bất hiếu với cha mẹ, hỗn hào với người lớn, thầy cô,... chỉ vì học theo các trào lưu khăng định “bản lĩnh”, “tự do”, “nhân quyền” lố lăng, hoặc thỏa mãn nhu cầu, thú vui, đắm mê vật chất tầm thường, ích kỷ của bản thân. Quá trình hội nhập với sự tôn sùng quá mức lối sống phương Tây, lây nhiễm, lai căng quá lố những yếu tố nước ngoài, thậm chí tạo ra những “sản phẩm” ngoại lai dị biệt, quái gở, nhố nhăng, phản cảm, phi đạo đức, phi văn hóa trong cách sống, lối ứng xử, giao tiếp, sáng tạo nghệ thuật, thẩm mỹ,... khiến cho các giá trị lối sống dân tộc bị chèn ép, lu mờ, phai nhạt, mai một, dẫn đến nguy cơ bị xói mòn, đánh mất bản sắc lối sống tốt đẹp vốn có của dân tộc.

Thứ hai, hội nhập quốc tế thúc đẩy quá trình du nhập, hình thành những giá trị lối sống ảo, không phù hợp chuẩn mực giá trị lối sống truyền thống dân tộc, cản trở tiến trình phát triển văn minh tiến bộ của đất nước.

Đó là những lối sống thực chất không hề tốt đẹp nhưng được thể hiện ra bên ngoài, bao bọc bởi sự hào nhoáng, sang trọng, đẹp đẽ,... khiến nhiều người bị hấp dẫn, choáng ngợp, ngưỡng mộ, tôn sùng, coi nó là những giá trị lối sống thực, đề cao, lăng xê, chạy theo giá trị ảo hơn cả giá trị thực, thậm chí xem thường, bỏ qua, quay lưng với những giá trị thực. Chẳng hạn như lối sống sùng bái đồng tiền, coi tiền bạc, vật chất là yếu tố duy nhất tạo nên phẩm giá, đẳng cấp, giá trị con người, do đó chỉ những người

có tiền, có đời sống vật chất xa hoa, khá giả mới đáng coi trọng. Từ đó hình thành xu hướng tìm mọi cách để có tiền, hoặc cố gắng nguy tạo, tô vẽ vẻ ngoài thật hào nhoáng, sang trọng để tạo cho mình giá trị ảo. Thậm chí sẵn sàng làm điều xấu, phi pháp để có tiền xài “hàng hiệu”, trở thành người có “điều kiện”, có đẳng cấp, được trọng vọng. Đi đôi với đó là thái độ, hành vi coi rẻ, miệt thị người nghèo, khinh thường, hờn hào với cả cha mẹ, người thân nếu họ nghèo túng. Hay, quan niệm giá trị lối sống chuẩn mực là phải biết hưởng thụ, sống gấp, biết tận hưởng những giá trị của đời sống văn minh hiện đại; Con người văn minh, hiện đại là phải có bản lĩnh,

dám chơi, dám liều, dám thử mọi thú vui cuộc đời, được tự do “nổi loạn”, “thích gì làm nấy”,... Từ đó cổ xúy, tung hô cho những lối sống thác loạn, dung tục, ăn chơi sa đọa, thời trang lố lăng, phản cảm; lối giao tiếp, ứng xử không có tôn ti trật tự, thậm chí bất nhân, bất hiếu, vô đạo đức không phù hợp với chuẩn mực giá trị lối sống dân tộc, chỉ đề khẳng định “bản lĩnh”, giá trị ảo của bản thân. Trong khi

đó những giá trị lối sống tốt đẹp, cao quý thực sự của dân tộc như sự yêu thương, sẻ chia, giúp đỡ, lối ứng xử, giao tiếp lễ phép, hiếu thuận... thì lại bị xem thường, coi nhẹ, dè bủ, cho là cổ hủ, lạc hậu, lỗi thời. Giá trị lối sống ảo còn được biểu hiện ở những hành vi đạo đức giả, kêu gọi làm từ thiện giả, tạo thành tích giả, danh hiệu giả, lối

ứng xử, giao tiếp, hành động giả nhân giả nghĩa, giả chân, giả thiện, giả mỹ... để thực hiện lợi ích và nhu cầu cá nhân vị kỷ. Thậm chí, trong bối cảnh hội nhập hiện nay còn có những biểu hiện của giá trị lối sống ảo như: tôn sùng, chạy theo những thần tượng ảo, những hiện tượng “hot trend” ảo trên không gian mạng xã hội hơn cả những vĩ nhân thực sự, những anh hùng dân tộc, những người có công với đất nước, cha mẹ, người thân, những tấm gương người tốt, việc tốt thực sự trong đời sống,... Việc chạy theo những giá trị lối sống ảo đó sẽ khiến con người phát triển “què quặt”, lệch chuẩn, thậm chí trở thành những người vô văn hóa, vô dụng, bất nhân, bất

Tiến trình hội nhập quốc tế, bên cạnh việc mang đến những tác động tích cực thì cũng kéo theo nhiều hệ lụy, ảnh hưởng tiêu cực đến giá trị lối sống dân tộc Việt Nam. Nhận thức rõ, đầy đủ những tác động ấy có ý nghĩa rất quan trọng, giúp chúng ta chủ động ứng phó, đề ra những biện pháp hữu hiệu để khơi dậy, phát huy những tác động tích cực và ngăn chặn, giảm thiểu những tác động tiêu cực của tiến trình hội nhập đến giá trị lối sống dân tộc.

nghĩa, vô trách nhiệm với quê hương, đất nước và bản thân.

Thứ ba, hội nhập quốc tế tạo cơ hội cho các phần tử phản động, thù địch lợi dụng để xuyên tạc, phủ nhận những giá trị lối sống tốt đẹp dân tộc, thực hiện âm mưu “đổi màu” giá trị lối sống dân tộc.

Tiến trình hội nhập với sự mở rộng hợp tác, thông thương với các quốc gia trên thế giới cũng dễ tạo cơ hội cho các thế lực thù địch, phản động lợi dụng để tuyên truyền, quảng bá, khuếch trương, ca ngợi các giá trị lối sống phương Tây đề cao tiền bạc, vị kỷ; xuyên tạc, hạ thấp giá trị lối sống truyền thống tốt đẹp của dân tộc; phủ nhận giá trị lối sống dân chủ, tiến bộ văn minh của chế độ xã hội chủ nghĩa mà Việt Nam đang xây dựng, hòng thực hiện mưu đồ chính trị đen tối là “đổi màu” giá trị lối sống dân tộc để từng bước đổi màu về chính trị, thay đổi chế độ chính trị ở Việt Nam, lôi kéo Việt Nam đi theo con đường tư bản chủ nghĩa. Các thế lực phản động, thù địch mượn cơ hợp tác, trao đổi, giao lưu văn hóa; thông qua các dự án, các chương trình, sự kiện hợp tác văn hóa, sách báo, phim ảnh,... để tiến hành các hoạt động tuyên truyền, tán dương lối sống phương Tây, tuyên truyền rằng đó là chuẩn mực giá trị lối sống tiến bộ, văn minh của nhân loại,... Từ đó cổ xúy, dụ dỗ người dân học theo, chạy theo các giá trị lối sống tự do, văn minh phương Tây, không chấp nhận sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng Cộng sản. Bên cạnh đó, họ cũng tìm mọi cách để xuyên tạc, bôi nhọ, hạ thấp, phủ nhận các giá trị lối sống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam, xúi bẩy người dân chạy theo lối sống phương Tây. Hơn thế, các thế lực thù địch, phản động còn tăng cường phát tán, lan truyền các sản phẩm, dịch vụ, trò chơi, phim ảnh, ấn phẩm dung tục, bạo lực, phản văn hóa để kích

thích, phát triển thị hiếu, lối sống nhục dục thấp hèn trong công chúng, làm cho họ bị đắm chìm trong lối sống phản văn hóa đó mà quên đi trách nhiệm với gia đình, xã hội, đất nước. Nguy hại hơn, họ còn cổ xúy cho những trào lưu ca ngợi công lao của các nhân vật phản động, bán nước hại dân; tán dương việc phục dựng hình ảnh và bắt chước theo các nhân vật phản quốc đó (chẳng hạn như trung diện thời trang lính Mỹ, thời trang của ngụy quân, ngụy quyền...); tăng cường phỉ báng các vĩ nhân, anh hùng thực sự của dân tộc, xuyên tạc, hòng làm cho người dân mất niềm tin vào Đảng, từ đó dẫn đến lối sống bất mãn, thích nổi loạn, quấy rối, sống buông thả, không chấp hành kỷ cương, kỷ luật, không có lý tưởng cống hiến cho công cuộc xây dựng, phát triển đất nước,...

3. Kết luận

Như vậy, tiến trình hội nhập quốc tế, bên cạnh việc mang đến những tác động tích cực thì cũng kéo theo nhiều hệ lụy, ảnh hưởng tiêu cực đến giá trị lối sống dân tộc Việt Nam. Nhận thức rõ, đầy đủ những tác động ấy có ý nghĩa rất quan trọng, giúp chúng ta chủ động ứng phó, đề ra những biện pháp hữu hiệu để khơi dậy, phát huy những tác động tích cực và ngăn chặn, giảm thiểu những tác động tiêu cực của tiến trình hội nhập đến giá trị lối sống dân tộc. Từ đó có thể bảo vệ, gìn giữ, bổ sung, phát triển giá trị lối sống dân tộc ngày càng tốt đẹp, tiến bộ, hiện đại, văn minh, góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, thực sự trở thành nguồn sức mạnh mềm quan trọng thúc đẩy quá trình phát triển bền vững đất nước, đẩy nhanh quá trình hiện thực hóa mục tiêu xây dựng thành công chế độ xã hội chủ nghĩa Việt Nam dân giàu, nước mạnh, công bằng, dân chủ, văn minh như mong ước của đông đảo tầng lớp nhân dân Việt Nam ❖